

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 21. september 2021

Sak

2021/1140 Kiwanis International District Norden – org.nr. 983 757 189 - klage over avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Til stede: Leder Martin Hennig, medlem Shabneet K. Bains og medlem Elisabet Ekberg

Sakens bakgrunn

Kiwanis International District Norden (klager) søkte 28. august 2020 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2019 på vegne av seg selv og sine underledd. Søknaden gjaldt et kompensasjonsbeløp på 814 795 kroner etter forenklet modell.

Lotteritilsynet avsto søknaden 9. desember 2020, med den begrunnelse at organisasjonen er lukket.

Klager påklaget vedtaket 30. desember 2020. Klager anfører at organisasjonen, fullt og helt, fremstår som en åpen organisasjon. Det vises til at nye interesserte medlemmer fritt kan søke om medlemskap i klubbene. Arbeidet med å endre klubblovene, slik at organisasjonen fremstår som åpen, startet i 2018. Klager erkjenner at klubbene ikke har sett alvoret og nødvendigheten av å oppdatere klubblovene i takt med organisasjonens retningslinjer, og krav fra Lotteritilsynet. Klubbene har mottatt klar informasjon om dette, og de har sett alvoret og per i dag er oppdatering av klubblovene foretatt. Klager hevder at koronasituasjonen må ta noe av skylden, da de fleste klubbene har arbeidet på «sparebluss» siden pandemien startet i mars 2020, og at dette har innebåret treghet i det administrative systemet. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.

Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og oversendte klagen med innstilling 25. juni 2021 til Lotterinemnda for behandling.

Det rettslige grunnlaget

Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).

I forskriften § 3 tredje ledd bokstav c fremgår det at det ikke gis kompensasjon for «organisasjoner som er lukket, det vil si organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig.»

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

Organisasjonen må oppfylle kravene i forskriften både på søknadstidspunktet og utbetalingstidspunktet, jf. forskriften § 5 andre ledd.

Frem til forskrift 23. mars 2021 nr. 960 om endring i forskrift om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner, fremgikk det av forskriften § 5 tredje ledd at søkere, underledd og aksjeselskap må ha registrert oppdaterte vedtekter i Frivillighetsregisteret.

Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

Kiwanis International District Norden sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 9. desember 2020 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon.

Det gis ikke kompensasjon til «organisasjoner som er lukket, det vil si organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig.» I høringsnotat 11. desember 2017 om «Ny forskrift om merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner» (høringsnotat 2017) punkt 2.4.4 har Kulturdepartementet uttalt følgende om formålet og praktiseringen av forskriften § 3 tredje ledd bokstav c:

«[f]ormålet med ordningen er å fremme frivillig aktivitet. I forslag til nytt regelverk om Norsk Tippings overskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner heter det at «lukkede organisasjoner er ikke åpne for allmennheten og skal ikke motta tilskudd. Det innebærer eksempelvis at organisasjoner der eksisterende medlemmer skal godkjenne nye medlemmer ikke regnes som støtteberettiget», jf. høringsnotat av 16. august punkt. 3.2.3. Departementet legger opp til at lukkede organisasjoner ikke skal motta kompensasjon. Lukkede organisasjoner defineres her som organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig. Slike organisasjoner kjennetegnes ved at nye medlemmer må anbefales eller inviteres av eksisterende medlemmer (...).»

Klager søkte også om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2018 og fikk avslag fra Lotteritilsynet på bakgrunn av at tilsynet anså klager som en lukket organisasjon. Tilsynets vedtak ble påklaget og Lotterinemnda traff vedtak overfor klager 3. mai 2021 i sak 2020/691, der nemnda opprettholdt tilsynets vedtak.

Klager har anført at organisasjonen, fullt og helt, fremstår som en åpen organisasjon etter endringer i organisasjonens forskrifter og allmenne råd. Det blir vist til at nye interesserte medlemmer fritt kan søke medlemskap i klubbene og at det er arbeidet med å endre klubblovene lokalt. Klager erkjenner at klubbene ikke har sett alvoret og nødvendigheten av å oppdatere klubbvedtektene i takt med organisasjonens retningslinjer, men skriver i klagen at per i dag er klubblovene oppdatert.

Det følger av forskriften § 5 andre ledd at organisasjonene som søker om merverdiavgiftskompensasjon må oppfylle kravene i forskriften både på søknadstidspunktet og utbetalingstidspunktet. Ved Lotterinemndas vurdering av om organisasjonen er lukket, tas det utgangspunkt i klubbens vedtekter, slik de er registrert i Frivillighetsregisteret på søknadstidspunktet. Klubbene må selv sørge for at vedtektene er oppdatert. Planlagte eller etterfølgende endringer i vedtektene og drift får ikke betydning for vurderingen.

Forut for sitt vedtak om avslag på klagers søknad, foretok Lotteritilsynet stikkprøvekontroller av åtte Kiwanis-klubber; Drøbak, Lier, Elverum, Gjerstad, Kristiansand, Skien, Tønsberg og Haugesund. Tilsynet kunne ikke finne informasjon om at disse på søknadstidspunktet hadde endret sine vedtekter i tråd med retningslinjene til sentrallet. Det var ifølge tilsynet fortsatt krav om at nye medlemmer må inviteres eller anbefales av eksisterende medlemmer, og at medlemskap først oppnås etter positivt utfall ved avstemming. I innstillingen har tilsynet skrevet at på daværende tidspunkt ble det opplyst på hjemmesidene til klubbene i Drøbak, Elverum, Kristiansand og Tønsberg, at disse er åpne, uten spesielle krav for å bli medlem. Det er imidlertid ikke lagt ut vedtekter som bekrefter at klubblovene er oppdaterte og at alle nå kan bli medlem. Klubbene Lier, Skien og Gjerstad har ingen hjemmeside. Klubben i Haugesund har en hjemmeside, men den har foreløpig ingen informasjon om hvordan man kan bli medlem. Av de 39 øvrige klubbene som i dag er registrert i Enhetsregisteret, er det 21 klubber som ikke har noen hjemmeside med opplysninger om medlemskap. Noen få har «nettsted under etablering», men foreløpig uten innhold av betydning.

Lotterinemnda legger Lotteritilsynets opplysninger til grunn. Nemnda har ikke dokumentasjon som tilsier at klubbene på søknadstidspunktet har endret kravene om at nye medlemmer må inviteres eller anbefales fra eksisterende medlemmer, og at medlemskap først oppnås etter positivt utfall ved avstemming. Sentrallet skal i søknaden kun inkludere de underleddene som oppfyller vilkårene gitt i eller i medhold av forskriften, jf. forskriften § 9 første ledd, og søkere og underledd må ha registrert oppdaterte vedtekter i Frivillighetsregisteret, jf. forskriften § 5 tredje ledd som gjaldt på søknadstidspunktet. Det er etter nemndas syn søkeren og det enkelte underledd som må dokumentere at organisasjonen oppfyller vilkårene i forskriften.

Selv om klager definerer seg som åpen og utfører frivillig arbeid utad, fremstår klager som en lukket organisasjon med virksomhet som ikke er åpen for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig. Lotteritilsynets stikkprøvekontroll viser at klubbens vedtekter på søknadstidspunktet stilte krav om at nye medlemmer må inviteres eller anbefales fra eksisterende medlemmer. At det stilles krav om invitasjon eller anbefaling fra eksisterende medlemmer, ble i høringsnotat 2017 uttrykkelig nevnt som et eksempel på forhold som tilsier at en organisasjon anses som lukket, og Lotterinemnda legger derfor stor vekt på dette. Videre fremgår det av klubbens vedtekter at medlemskap først oppnås etter positivt utfall ved avstemming. Nemnda oppfatter klager slik at underleddene ikke har gjort justeringer i vedtektene på søknadstidspunktet, og dette er nødvendig for at organisasjonen som en helhet skal anses som åpen. Etter nemnda syn er det ikke noe i klagers formål eller virke som tilsier at det er naturlig å ha slike

kriterier for medlemskap, se Lotterinemndas vedtak i sak 2020/704. Det får ikke avgjørende betydning at det er fastsatt i sentralleddets vedtekter at Kiwanis International District Norden som administrasjonsorgan er åpen og at organisasjonen ikke setter spesielle krav/betingelser for medlemskap. Innmelding i organisasjonen skjer via klubbene, og sentralleddet kan ikke pålegge klubbene å være åpne, jf. klagers forskrifter og allmenne råd § 3.

På bakgrunn av dette har Lotterinemnda kommet til at klager ikke er åpen for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig, og klager er følgelig en lukket organisasjon som ikke er kompensasjonsberettiget.

Konklusjon

Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at tilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er godkjent elektronisk